

การบัญชีของบริษัทประกันวินาศภัย

ตามที่ได้อธิบายแล้วในบทที่ ๓ ถึงการประเมินความมั่นคงของบริษัทประกันวินาศภัยว่าต้องมียอดประกอบอะไรบ้าง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาความมั่นคงทางฐานะการเงิน ซึ่งถ้าฐานะการเงินมั่นคงแล้วก็เป็นหลักประกันได้ถึงความคุ้มครองแก่เอาประกันภัยที่จะได้รับการจ่ายสินไหมทดแทนเพื่อชดเชยค่าเสียหายในวินาศภัยที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินที่เอาประกันภัยอย่างแน่นอน การที่จะมีฐานะการเงินมั่นคงนั้นนอกจากต้องดำรงเงินทุนครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ยังต้องมีการกระทำอื่น ๆ ควบคู่ควบอีกหลายข้อ และในการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินเพื่อประเมินฐานะนั้นก็จะต้องพิจารณาจากตัวเลขทางการบัญชีที่แสดงในรูปงบการเงิน และงบประกอบต่าง ๆ ซึ่งแสดงรายละเอียดให้ทำการประเมินฐานะได้ ในบทนี้จะกล่าวถึงการบัญชีของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทยว่าต้องจัดทำอะไรบ้างและมีขั้นตอนการรายงานให้กับทางสำนักงานประกันภัยอย่างไร รวมทั้งงบการเงินที่มีผู้สอบบัญชีรับรองเพื่อนำไปแสดงในรายงานประจำปีของสำนักงานประกันภัย ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่มีรายละเอียดทั้งด้านสินทรัพย์และหนี้สินพร้อมทั้งรายได้รายจ่าย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน ในรายงานประจำปีนั้นนอกจากจะต้องแสดงตัวเลขจากการบันทึกบัญชีแล้วยังมีตัวเลขเกี่ยวกับการประเมินราคาทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนควบคู่เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และประเมินฐานะทางการเงิน ดังจะได้อธิบายโดยละเอียดต่อไปในบทที่ ๕ ถึงการวิเคราะห์และประเมินฐานะการเงินของบริษัทประกันวินาศภัย โดยสำนักงานประกันภัยกระทรวงพาณิชย์

การบัญชีของบริษัทประกันวินาศภัยค่อนข้างจะยุ่งยากกว่าการบัญชีของธุรกิจอื่น แม้ว่าจะขณะนี้จะได้มีการพยายามให้ธุรกิจทุกประเภทมีแนวทางการแสดงรายงานผลการดำเนินงานในรูปงบการเงินให้เป็นไปในแบบฟอร์มเดียวกัน ในรูปงบการเงินใหม่ ซึ่งได้มีการประชุมของ

สมาคมนักบัญชีและผู้นิยมบัญชีรับอนุญาตร่วมกับทางราชการไปเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และได้กำหนดแบบฟอร์มออกมาแล้วก็ตาม ก็จะได้เห็นว่าในการแสดงงบกำไรและขาดทุนของบริษัท ประกันภัย ซึ่งรวมทั้งธุรกิจประกันชีวิตและธุรกิจประกันวินาศภัยนั้น มีรายการมากและยุ่งยาก กว้างขวางการเงินของธุรกิจประเภทอื่น แม้จะได้มีการพยายามจะให้การแสดงผลการในงบการเงิน เป็นไปอย่างย่อที่สุดแล้วก็ตาม ธุรกิจประกันภัยนอกจากจะต้องทำรายงานงบการเงิน ออกมาเพื่อเสนอต่อสาธารณะชน และกรมสรรพากร ในรูปรูปงบการเงินแบบใหม่แล้ว ยังต้องมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำรายงานประจำปี เพื่อแสดงฐานะการเงินให้กับสำนักงานประกันภัย เพื่อใช้ในการตรวจสอบวิเคราะห์และประเมินฐานะทางการเงินของบริษัทอีกด้วย

ประเภทบัญชี

โดยทั่วไปบัญชีของธุรกิจทั้งหลายจะมีบัญชีอยู่ ๕ ประเภทด้วยกัน คือ บัญชีสินทรัพย์ บัญชีหนี้สิน บัญชีทุน บัญชีรายได้ และบัญชีรายจ่าย ซึ่งจะกล่าวถึงแต่ละประเภทบัญชีดังนี้

๑. ประเภทบัญชีสินทรัพย์ ในธุรกิจประกันวินาศภัยก็มีบัญชีสินทรัพย์ส่วนใหญ่เช่นเดียวกับธุรกิจอื่น จะมีสินทรัพย์บางประเภทเท่านั้นที่ต่างออกไป เช่น บัญชีค้างรับจากการประกันต่อ สินทรัพย์ต่าง ๆ จะแบ่งแยก และเรียงลำดับรายการตามสภาพคล่องของการเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดได้เร็ว ดังนี้คือ

(ก) สินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องกว่าสินทรัพย์ประเภทอื่น และกิจการมีไว้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานซึ่งแบ่งแยกเป็นบัญชีต่าง ๆ ได้ดังนี้

(๑) บัญชีเงินสด และบัญชีเงินฝากธนาคาร

(๒) บัญชีเงินลงทุนระยะสั้น หมายถึงเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่กิจการซื้อไว้เพื่อหวังผลกำไรจากการขายหลักทรัพย์ในระยะสั้น รวมทั้งตัวเงินที่มีกำหนดเวลาไถ่ถอนคืนไม่เกินหนึ่งปี

(๓) บัญชีเบี่ยประกันภัยค้างรับ หมายถึงเบี่ยประกันภัยที่ถึงกำหนดชำระแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระ

(๔) บัญชีเงินค้ำรับเกี่ยวกับการประกันต่อ * หมายถึง เบี้ยประกัน คานายหนา คางาง คางาเห็จ คาสินใหม่ทดแทน และค่าใจายอนันเกิดจากการประกันคองหัง ในประเทศและตางประเทศที่คางรับ

(๕) บัญชีลูกหนี้และเงินทกรอง ลูกหนี้หมายถึงลูกหนี้ที่เกิดจากการทักกิจการใคชำระหนี้แทนลูกหนี้ เนื่องจากนายหนาตัวแทนและพนักงานไม่นาสงเบบประกันหรัว รวมหังลูกหนี้ระยะสั้นอื่น ๆ เงินทกรองหมายถึงเงินที่ใจายให้พนักงานหรือตัวแทนไปปฏิบัติงาน ซึ่งจะต้องนำหลักฐานการใจายมาหักกลางเมื่อปฏิบัติงานเสร็จ และเงินทกรองใจายที่ใจายกับสาขา เพื่อเป็นเงินสำรองใจายค่าใจายสำนังงานตาง ๆ ของสาขา ซึ่งจะต้องมีการเบิกชคเชยเมื่อสิ้นเคอน หรือเมื่อเงินทกรองที่สาขาถือใจวมค โดยจะต้องนำหลักฐานการใจายมาหักกลางเช่นกัน

(๖) บัญชีรายใคอินคางรับ หมายถึง รายใคจากการลงทุนและรายใคอื่น ๆ นอกเหนือจากเบบประกันกับที่คางรับ

(๗) บัญชีรายใจายลวงหนา หมายถึง ค่าใจายซึ่งยังไม่ถึงกำหนดชำระแต่ใจายใคใจายไปก่อน

(๘) เงินลงทุนระยะยาว หมายถึงสินทรัพย์ที่ใจการมีใจเพื่อหารายใคใจการและมีอายุเกินกว่า ๑ ปี แบ่งใคเป็น

(๑) บัญชีหลักทรัพย์วางประกันใจกับนายทะเบียน หมายถึง พันธบัตรและหลักทรัพย์อื่น ๆ รวมทั้งเงินสคที่นำไปวางใจกับนายทะเบียนตามที่กำหนดใจใจในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๑๐

(๒) บัญชีพันธบัตร หมายถึง พันธบัตรรัฐบาล และพันธบัตรอื่นใคที่กฎหมายยอมให้ใจการชอใจเพื่อหาผลประโยชน์

(๓) บัญชีหุ้นและหุ้นกู้ หมายถึง หุ้นและหุ้นกู้ของบริษัทอื่นที่ใจการชอ

* คู่มืออธิบายเรื่อง การประกันต่อ หน้า ๕๒

ไว้เพื่อการลงทุนระยะยาว

(๔) บัญชีเงินในบัญชีโดยมีหลักทรัพย์เป็นประกัน หมายถึงเงินที่กิจการในบัญชีโดยมีสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ เป็นหลักประกัน

(๕) บัญชีเงินในบัญชีอื่น ๆ หมายถึงเงินในบัญชีอื่น ๆ เช่น เงินในบัญชีโดยมีธนาคารค้ำประกัน และเงินในบัญชีแก้มักงานบริษัท เป็นต้น

(ค) สินทรัพย์ประจำ หมายถึงสินทรัพย์ที่กิจการมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงาน เช่น บัญชีที่ดิน บัญชีอาคาร บัญชีเครื่องใช้สำนักงาน และบัญชียานพาหนะ เป็นต้น ซึ่งสินทรัพย์เหล่านี้ต้องมีการตัดค่าเสื่อมราคา ตามอายุการใช้งานและประเภทสินทรัพย์นั้น ๆ ยกเว้นที่ดิน

(ง) สินทรัพย์อื่น ๆ หมายถึงสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ที่กิจการได้มาจากการชำระหนี้จากลูกหนี้ เป็นต้น

๒. ประเภทบัญชีหนี้สิน บัญชีหนี้สินจะถูกเรียงลำดับตามสภาพคล่อง เช่นเดียวกับสินทรัพย์ ใ้คดังนี้คือ

(ก) หนี้สินหมุนเวียน

(๑) บัญชีเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร และบัญชีเงินกู้ยืมจากธนาคาร หมายถึงเงินที่กิจการกู้ยืมโดยมีกำหนดเวลาชำระคืนไม่เกิน ๑ ปี และเงินกู้ยืมในรูปเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร

(๒) บัญชีค่าสินไหมทดแทนค้างจ่าย* หมายถึง ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้อุปประกันวินาศภัยยังไม่ได้รับไป และค่าสินไหมทดแทนวินาศภัยที่เกิดขึ้นระหว่างปีและยังไม่ได้อจ่าย

(๓) บัญชีเงินค้างจ่ายเกี่ยวกับการประกันคือ หมายถึง เบี้ยประกันภัย ค่านายหน้า ค่างวด ค่าบำเหน็จ ค่าสินไหมทดแทน และค่าใช้จ่ายอื่นซึ่งกิจการยังไม่ได้อจ่ายแก่ผู้รับประกันต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ

* ดูคำอธิบาย เรื่องค่าสินไหมทดแทน หน้า ๕๑

(๔) บัญชีเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย * หมายถึง เบี้ยประกันวินาศภัยส่วนที่ยังไม่ถือเป็นรายได้ของกิจการสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยที่ยังไม่สิ้นอายุ ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในภายหลัง

(๕) บัญชีเงินประกันถือไว้ตามสัญญาประกันต่อ หมายถึง เงินสำรอง และเงินมัดจำที่กิจการถือไว้ตามสัญญาประกันต่อ

(๖) บัญชีหนี้สินหมุนเวียนอื่น หมายถึง ภาษีการค้า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หัก ณ ที่จ่าย ภาษีกำไรในตีบุคคล ภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย และภาษีอื่น ๆ คางจ่าย และค่าใช้จ่ายที่ถึงกำหนดจ่ายแล้วแต่ยังไม่ได้ออกจ่าย เป็นต้น

(๗) หนี้สินระยะยาว หมายถึงหนี้สินที่มีอายุเกินกว่า ๑ ปี เช่น บัญชีเงินสะสมของลูกจ้างที่กิจการหักจากเงินเดือนหรือค่าจ้างแรงงาน และเงินส่วนที่กิจการจ่ายสมทบตามโครงการสวัสดิการของกิจการหรือทางราชการ รวมทั้งเงินบำเหน็จที่จะต้องจ่ายแก่ลูกจ้างที่ออกจากงาน หรือหนี้สินอื่น ๆ เป็นต้น

๓. ประเภทบัญชีทุน หรือส่วนของเจ้าของ ซึ่งประกอบไปด้วยบัญชีต้นทุนที่เจ้าของกิจการได้จ่ายเพื่อการดำเนินการ บัญชีกำไรหรือขาดทุนสะสม บัญชีเงินสำรองตามกฎหมาย และบัญชีเงินสำรองต่าง ๆ เป็นต้น

๔. ประเภทบัญชีรายได้ รายได้ของกิจการประกันวินาศภัยจะมีรายได้จากการประกันภัย และรายได้จากการลงทุน ซึ่งแบ่งแยกบัญชีได้ดังนี้

(ก) รายได้จากการประกันภัย หมายถึง ค่าเบี้ยประกันซึ่งจะมีบัญชีค่าเบี้ยประกันภัยรับโดยตรง และบัญชีค่าเบี้ยประกันภัยช่วงรับ คือ ค่าเบี้ยประกันที่ได้จากการรับประกันต่อจากบริษัทประกันภัยอื่น ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีค่านายหน้ารับจากการเอาประกันต่อกับบริษัทประกันภัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวม

* คำอธิบาย เรื่องเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย หน้า ๕๕

ทั้งบัญชีกำไรจากการเอาประกันต่อจากบริษัทประกันทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

(ข) รายได้จากการลงทุน หมายถึง ดอกเบี้ยและเงินปันผลที่ได้จากการลงทุนต่าง ๆ ของกิจการ เช่น บัญชีดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร บัญชีดอกเบี้ยเงินกู้ บัญชีดอกเบี้ยพันธบัตร บัญชีดอกเบี้ยตั๋วสัญญาใช้เงิน และบัญชีเงินปันผล เป็นต้น

(ค) รายได้อื่น ๆ หมายถึง รายได้อื่น ๆ นอกจากที่กล่าวใน (ก) และ (ข) เช่น บัญชีกำไรจากการขายสินทรัพย์พวกเครื่องใช้สำนักงาน เป็นต้น

๕. ประเภทบัญชีรายจ่าย รายจ่ายของกิจการประกันวินาศภัยนั้นรายการใหญ่ก็คือ ค่าสินไหมทดแทนที่จ่ายให้แก่ผู้เอาประกัน ค่านายหน้าที่ยจ่ายให้แก่ตัวแทน นายหน้าหรือเป็นตัวกลางให้เกิดการประกันวินาศภัยขึ้นระหว่างผู้เอาประกันกับบริษัทประกันวินาศภัย รวมทั้งค่านายหน้าจ่ายในการรับประกันต่อจากบริษัทประกันทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอื่น ๆ ซึ่งแบ่งแยกบัญชีได้ดังนี้

(ก) ค่าสินไหมทดแทน บัญชีค่าสินไหมทดแทน ประกอบไปด้วยค่าสินไหมทดแทนจ่ายในการรับประกันโดยตรง ค่าสินไหมทดแทนจ่ายในการรับประกันต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ ค่าสินไหมทดแทนรับคืนจากการเอาประกันต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(ข) ค่านายหน้า บัญชีค่านายหน้าประกอบไปด้วยค่านายหน้าจ่ายในการรับประกันโดยตรง และค่านายหน้าจ่ายในการรับประกันต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(ค) ค่าเบี้ยประกันวงจ่ายและ เบี้ยประกันคืน บัญชีค่าเบี้ยประกันวงจ่าย หมายถึงค่าเบี้ยประกันที่บริษัทต้องจ่ายให้แก่ผู้รับประกันต่อเนื่องจากการเอาประกันต่อ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เบี้ยประกันคืน หมายถึงค่าเบี้ยประกันที่จ่ายคืนแก่ผู้เอาประกันคืน เนื่องจากบอกละเมิดกรมกอนกำหนดหรือการแจ้งรายการผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริง

(ง) ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น ๆ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่บริษัทต้องจ่ายไปเนื่องในการดำเนินงาน ซึ่งสำนักงานประกันภัยได้กำหนดประเภทค่าใช้จ่ายไว้กว้าง ๆ ดังนี้

ค่าใช้จ่ายประเภทเงินเดือนและสวัสดิการที่จ่ายให้แก่พนักงานและลูกจ้าง เช่น ค่าครองชีพ ค่าเบี้ยประกันทดแทนแรงงาน เป็นต้น
 ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้แก่กรรมการ เช่น ค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการ ค่าสำรวจและรายงาน ในการรับประกันบัญชีรายหนึ่ง ๆ ถ้าเป็นการเอาประกันบัญชีในวงเงินประกันสูง ย่อมต้องมีการตรวจตราทรัพย์สินและทำเลใกล้เคียงว่าอยู่ในสภาพที่บริษัทจะรับประกันบัญชีหรือไม่ และจะรับประกันบัญชีได้ในอัตราเบี้ยประกันเท่าใด

ค่าใช้จ่ายในการจัดการสินไหม ไม่ใช่ค่าสินไหมทดแทนที่จ่ายให้แก่ผู้เอาประกัน แต่หมายความถึงค่าใช้จ่ายในการออกไปตรวจตราเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินที่ผู้เอาประกันทำประกันไว้

ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เช่น ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานต่างจังหวัด ซึ่งเป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะและค่าที่พัก นอกจากนี้ก็มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินดำเนินงาน เช่น ค่าซ่อมแซม ค่าปรับปรุงสถานที่

ค่าใช้จ่ายค่าน้ำสำนักงาน ใต้แก ค่าน้ำค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ เครื่องเขียนแบบพิมพ์ เป็นต้น

ค่าโฆษณาและค่ารับรอง ค่าบำรุงสมาคม ค่าสอบบัญชี ค่าใช้จ่ายตามกฎหมาย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

จากประเภทบัญชีต่าง ๆ ทั้งด้านสินทรัพย์ หนี้สินและทุน รวมทั้งบัญชีประเภทรายได้และรายจ่าย ซึ่งผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับธุรกิจประกันภัยจะเห็นได้ว่า มีประเภทรายได้และรายจ่ายบางอย่างที่ยังเข้าใจความหมายไม่แน่ชัดนัก จึงขอขยายอธิบายคร่าวๆ รวมทั้งจะขยายความให้มากขึ้น เพื่อความเข้าใจในการนำรายได้และรายจ่ายไปเปรียบเทียบกันเพื่อผลการดำเนินงาน คือหากำไรและขาดทุนของกิจการนั่นเอง ซึ่งในเรื่องการบันทึกบัญชีรายได้และรายจ่ายนี้ แรกก่อนบริษัททั้งหลายก็ใช้วิธีการบันทึกแตกต่างกัน บางบริษัทใช้หลักวิธีแบบรับจริงจ่ายจริง หรือเกณฑ์เงินสด (Cash Basis) หมายความว่า จะยอมรับ

ว่ารายได้และรายจ่ายเกิดขึ้นเมื่อได้รับเงินสดหรือจ่ายเงินสดออกไป บางบริษัทใช้หลักวิธีตั้งค่าง หรือเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย (Accrual Basis) ซึ่งตามหลักเกณฑ์ของวิธีนี้จะบันทึกรายได้ว่าเกิดขึ้นตามงวดของเวลาที่เริ่มมีผลบังคับ แม้จะยังไม่ได้รับตัวเงินสดก็ตาม และในขณะเดียวกันก็จะบันทึกรายจ่ายว่าเกิดขึ้น แม้ยังไม่ได้จ่ายเป็นเงินสดออกไปเช่นกัน หมายถึงว่ามีการตั้งค่างรับและค่างจ่าย บางบริษัทใช้ทั้งสองวิธีปนกัน (Modified) คือยอมรับว่ารายได้เกิดขึ้นเมื่อได้รับเงินสดคือไม่มีการตั้งค่างรับ แต่ยอมรับว่ามีรายจ่ายเกิดขึ้น แม้จะยังไม่มีการจ่ายเงินสดออกไปก็ตาม คือมีการตั้งค่างจ่ายนั่นเอง นอกจากนี้บางบริษัทบันทึกบัญชีโดยหลักวิธีตั้งค่างหรือเกณฑ์พึงรับพึงจ่ายเพียงสิ้นปีครั้งเดียว แล้วคงยอดไปทั้งปี เช่น การตั้งลูกหนี้ค้าเบี่ยประกันภัย ค่าสินไหมค่างจ่าย เป็นต้น ซึ่งทำให้ยอดค่าง ๆ ที่สำนักงานประกันภัยได้รับไม่เป็นมาตรฐาน เป็นผลให้การอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลคลาดเคลื่อนไป ไม่อาจที่จะประเมินฐานะของบริษัทในระหว่างปีให้ใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงได้ ทางสำนักงานประกันภัยจึงได้มีหนังสือแจ้งไปยังบริษัทประกันวินาศภัยทั้งหลาย ให้ใช้วิธีการบันทึกบัญชีโดยหลักวิธีตั้งค่างหรือเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย (Accrual Basis) และให้แสดงยอดบัญชีเป็นยอดปัจจุบันด้วย * ทั้งนี้ รวมทั้งบัญชีสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย เช่น เมื่อบริษัทได้ออกกรมธรรม์และเริ่มให้ความคุ้มครองแล้ว หากยังไม่ได้รับชำระเบี่ยประกันภัย ก็จะต้องบันทึกลูกหนี้เบี่ยประกันภัย เมื่อได้รับแจ้งความเสียหายหรืออุบัติเหตุ หากยังไม่สามารถชดเชยค่าเสียหายได้ทันที หรือยังไม่อาจตกลงค่าเสียหายได้ก็จะต้องบันทึกค่าสินไหมทดแทนค่างจ่ายตามจำนวนที่ตกลงได้แล้ว หรือตามจำนวนที่ประมาณเช่น ส่วนการบันทึกบัญชีสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยให้คำนวณทุกสิ้นเดือนตามหลักเกณฑ์นายทะเบียนประกาศใช้ ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดต่อไป

จากที่กล่าวข้างต้นแล้วว่า มีบัญชีรายได้ และรายจ่ายบางประเภทที่บุคคลทั่วไปยังไม่เข้าใจชัดเจน เช่น ค่าสินไหมทดแทน การประกันคือที่จะเกิดทั้งรายได้และรายจ่าย

* ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค

จากการประกันก่อน การตั้งสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย ขออธิบายขยายความเพิ่มเติมดังนี้

ค่าสินไหมทดแทน หมายความว่าจำนวนเงินที่จ่ายให้แก่ผู้รับประกันเมื่อเกิดภัยขึ้นตามเงื่อนไขกรมธรรม์ประกันภัย จากสถิติปรากฏว่า ค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นเนื่องจากการรับประกันภัยรถยนต์เป็นอัตราสูงถึงร้อยละ ๕๐ - ๖๐ ของเบี้ยประกันสุทธิ ซึ่งเป็นอัตราสูงกว่าการประกันวินาศภัยอื่น ๆ บางบริษัทประสบกับเหตุการณ์จ่ายค่าสินไหมทดแทนในอัตราสูง จนกระทั่งเกิดการขาดทุนจากการรับประกันภัย ซึ่งถ้าบริษัทนั้นใช้นโยบายการลงทุนไม่รัดกุมทำให้รายได้จากการลงทุนไม่คุ้มพอกับที่จะชดเชยส่วนขาดทุนจากการรับประกันภัยและรายจ่ายจากการดำเนินงานแล้วก็จะ เป็นผลทำให้บริษัทนั้นขาดทุนในที่สุด ซึ่งเป็นการเสี่ยงต่อผู้อุปประกันภัย เพราะหากว่าบริษัทขาดทุนติดต่อกันเป็นเวลาหลายปี ขอมเป็นที่น่าสนใจว่าฐานะการเงินของบริษัทขอมไม่มั่นคงและหลักประกันในการคุ้มครองวินาศภัยแก่ผู้อุปประกันภัยขอมไม่มั่นคงตามไปควย เมื่อเกิดวินาศภัยต่าง ๆ ขึ้นแล้ว การพิจารณาค่าสินไหมทดแทนต้องใช้เวลาบ้าง ถ้าเป็นวินาศภัยที่สามารถตกลงกันได้โดยง่าย ก็จะสามารถทราบจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่จะต้องจ่ายแน่นอนได้เร็ว แต่ถาเหตุการณ์ซึ่งอาจประกอบไปด้วยผู้อุปประกัน บริษัทผู้รับประกัน และบุคคลที่ ๓ ยังไม่สามารถจะตกลงกันได้ ก็ทำให้บริษัทไม่ทราบจำนวนที่จะต้องสำรองสำหรับค่าสินไหมทดแทนนั้นได้ ทางสำนักงานประกันได้กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการตั้งสำรองค่าสินไหมทดแทนไว้ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติอันเดียวกันคือ เงินสำรองสำหรับค่าสินไหมทดแทนให้จัดสรร * ไว้ดังนี้

๑. กรณีที่ได้ตกลงจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนแล้ว ให้จัดสรรไว้ไม่น้อยกว่าจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ได้ตกลงกันไว้แล้วนั้น เช่น ผู้อุปประกันภัยได้ทำประกันอัคคีภัยบ้านของตนไว้กับบริษัทเป็นมูลค่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท เกิดไฟไหม้ขึ้นในบริเวณนั้น บ้านของผู้อุปประกันถูกไฟไหม้เสียหายเพียงบางส่วน ผู้อุปประกันและบริษัทได้ตกลงกันแล้วถึงค่าเสียหายครั้งนี้ว่า บริษัทจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้เป็นจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่ง

* กระจายละเอียดในภาคผนวก ง ข้อ ๒.๒

ณ สิ้นเดือนนั้นหากค่าสินไหมทดแทนรายนี้ยังไม่ได้จ่ายเงินออกจากบริษัท บริษัทต้องตั้งค่างจ่าย หรือสำรองค่าสินไหมทดแทนค่างจ่ายรายนี้ไว้เป็นจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๒. กรณีที่ยังไม่ได้ตกลงจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนให้จัดสรรไว้ไม่น้อยกว่าจำนวน ค่าเสียหายที่แท้จริง แต่ไม่เกินจำนวนความรับผิดขั้นสูงตามสัญญาประกันภัย เช่น ผู้เอา ประกันได้ทำประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคลไว้เป็นมูลค่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท มีค่าทดแทนรายสัปดาห์ สัปดาห์ละ ๑,๐๐๐ บาท ผู้เอาประกันภัยเกิดประสบอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บ โดยเฉพาจะ ขาดรายได้ไม่ว่าจะพิการหรือไม่ และอยู่ในระหว่างการรักษาพยาบาลของแพทย์ หากค่า ไม่พิการผู้เอาประกันก็จะได้รับค่าชดเชยคือค่ารักษาพยาบาล ขณะเมื่อพักรักษาตัวอยู่ในโรง พยาบาลตามเงื่อนไขที่ระบุในกรมธรรม์ แต่ถาเกิดตาพิการแล้ว บริษัทก็ต้องจ่ายค่าสินไหม ทดแทนทั้งสิ้นเพื่อค่าเสียหายแก่ดวงตาของผู้เอาประกันถึงทั้งสิ้น ๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่ง ณ สิ้น เดือน หรือสิ้นงวดบัญชีหากบริษัทยังไม่ทราบแน่นอน บริษัทต้องสำรองสำหรับค่าสินไหมทดแทน รายนี้เป็นจำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท

จากเงินสำรองตามสำนักงานประกันภัยกำหนดทั้งข้อ ๑ และ ข้อ ๒ นี้ หากเป็น การรับประกันภัยประเภทรถยนต์ เมื่อรวมเงินสำรองทั้งสองข้อเข้าด้วยกันแล้ว เป็นจ่า นวนน้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของเงินที่จัดสรรไว้เพื่อสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยสำหรับกรมธรรม์ ประกันภัยที่ยังมีผลบังคับอยู่ บริษัทต้องจัดสรรเงินสำรองค่าสินไหมทดแทนรถยนต์ไว้ไม่น้อย กว่าร้อยละ ๒๕ ของเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยดังกล่าวนี้

การประกันค่อ (Reinsurance) เป็นวิธีการเพื่อกระจายการเสี่ยงภัยของ บริษัทประกันภัยทั้งหลาย เนื่องจากการรับประกันภัยของแต่ละบริษัทคามหลักของการประกัน ภัยแล้วเพื่อการกระจายความเสี่ยงภัยต้องรับประกันภัยจากผู้เอาประกันที่กระจายออกไปทั้ง ค้านอาชีพ ค้านเขตที่อยู่อาศัย เช่น การกระจายออกไปค้านอาชีพ ในการรับประกันอุบัติเหตุ- บุคคล เพื่อไม่ให้บริษัทเสี่ยงภัยสูงก็ต้องพยายามรับประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคลที่มีอาชีพ นิ่งอยู่แต่ในสำนักงานมากกว่าจะรับประกันบุคคลที่ส่วนใหญ่การทำงานอยู่นอกสำนักงาน เช่น พวกพนักงานขาย หรือพวกที่ต้องเดินทางบ่อย ๆ ซึ่งอุบัติเหตุหรือภัยบนท้องถนนมีมากกว่าผู้ที่ ทำงานอยู่แต่ในสำนักงานตลอดเวลา ส่วนการกระจายค้านเขตที่อยู่อาศัย เช่นการรับประกัน

๑๐. บริษัทผู้เอาประกันคือ หมายถึง บริษัทที่รับประกันภัยจากผู้เอาประกันทั้งหลาย และเพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงภัยของตนออกไป ไม่ว่าจะ เกิดขึ้นจากเหตุการณ์รับประกันภัย หรือกฎหมายกำหนดก็ตามได้มีการประกันต่อบริษัทประกันภัยอื่นจะ เกิดอุบัติเหตุร้ายไ้และ รាយจ่าย กิ่งนี้

(ก) บัญชีค่าเบี้ยประกันวงจ่าย หรือบัญชีค่าเบี้ยประกันคือ คือค่าเบี้ยประกันก่อนหักค่านายหน้า ที่บริษัทต้องจ่ายให้กับบริษัทประกันวินาศภัยอื่น ซึ่งในการเอาประกันก่อนนั้นสามารถประกันได้ทั้งบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศและบริษัทประกันวินาศภัยในต่างประเทศ บัญชีนี้ก็จะแยกได้เป็นบัญชีค่าเบี้ยประกันวงจ่ายในประเทศ และบัญชีค่าเบี้ยประกันวงจ่ายต่างประเทศ ซึ่งมียอดคณคณเคบิท ในการเอาประกันก่อนนอกจากจะมีค่าเบี้ยประกันวงจ่ายแล้ว ก็ยังมีบัญชีค่าเบี้ยประกันวงจ่ายรับคืน เป็นค่าเบี้ยประกันวงจ่ายที่บริษัทผู้เอาประกันจะได้รับคืนจากบริษัทผู้รับประกันต่อ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการผิดพลาดในการประกันต่อ

(ข) บัญชีค่านายหน้ารับจากการประกันคือ เป็นบัญชีประเภทรายได้ เป็นค่าตอบแทนที่ผู้เอาประกันต่อได้รับ ซึ่งมีทั้งบัญชีค่านายหน้ารับจากการประกันต่อในประเทศ และบัญชีค่านายหน้ารับจากการประกันต่อต่างประเทศ

(ค) บัญชีค่าสินไหมทดแทนรับจากการประกันคือ เนื่องจากบริษัทผู้เอาประกันต่อมีภาระรับผิดชอบต่อผู้เอาประกันโดยตรงที่ทำประกันภัยกับบริษัทไว้ เมื่อเกิดวินาศภัยขึ้นมายบริษัทผู้เอาประกันต่อจะเป็นผู้ทำการจ่ายค่าสินไหมทดแทนทั้งสิ้นก่อน แต่จากการที่บริษัทผู้เอาประกันต่อได้นำเอากรมธรรม์รายนั้นไปประกันต่อไว้กับบริษัทประกันภัยอื่น ฉะนั้น ภาระความรับผิดชอบสำหรับกรมธรรม์รายนั้นย่อมมีร่วมกันทั้ง ๒ บริษัท แต่บริษัทผู้รับประกันโดยตรงต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อผู้เอาประกันก่อน คือต้องจ่ายค่าสินไหมเต็มตามจำนวน แล้วบริษัทผู้รับประกันต่อก็จะจ่ายคืนค่าสินไหมทดแทนส่วนที่อยู่ ในภาระความรับผิดชอบของตนกลับคืนมายังบริษัทผู้เอาประกันต่อ

(ง) บัญชีกำไรจากการประกันคือ หรือบัญชีกำไรจากการประกันวงของบริษัทผู้รับประกันต่อจะเป็นผู้หาผลกำไรค่าเงินงานสำหรับการรับประกันต่อ ถ้าเกิดกำไรจากการรับประกันต่อ ก็จะจ่ายกำไรนั้นให้แก่บริษัทผู้เอาประกันต่อตามอัตราส่วนที่ได้ตกลงกันไว้

บริษัทผู้เอาประกันคือจึงมีผู้ชี้ค่าไถ่จากภาวะประกันก่อน

๒. บริษัทผู้รับประกันต่อ ในทางกลับกันกับบริษัทผู้เอาประกันคือ บริษัทผู้รับประกันต่อคือบริษัทที่รับประกันภัยชวงจากบริษัทประกันภัยด้วยกัน ไม่ใช่เป็นผู้รับประกันโดยตรงจากบริษัทผู้เอาประกันและจะเกิดผู้ชี้รายไถ่และรายจ่ายดังนี้

(ก) บัญชีค่าเบี้ยประกันชวงรับ หรือบัญชีค่าเบี้ยประกันต่อรับ เป็นบัญชีประเภทรายไถ่ มีขอกุลคานเคบิท คือค่าเบี้ยประกันภัยที่บริษัทรับประกันต่อได้รับจากบริษัทผู้เอาประกันต่อทั้งบริษัทในประเทศและบริษัทต่างประเทศ นอกจากนี้ก็มีบัญชีค่าเบี้ยประกันชวงรับจ่ายคืน ซึ่งมีขอกุลคานเคบิท

(ข) บัญชีคานายหน้าจ่ายในการรับประกันต่อ เป็นบัญชีรายจ่ายขอกุลคานเคบิท มีทั้งบัญชีคานายหน้าจ่ายในการรับประกันต่อในประเทศและบัญชีคานายหน้าจ่ายในการรับประกันต่อต่างประเทศ

(ค) บัญชีคาสินไหมทดแทนจ่ายในการรับประกันต่อ เป็นบัญชีรายจ่ายขอกุลคานเคบิท มีทั้งบัญชีคาสินไหมทดแทนจ่ายในการรับประกันต่อในประเทศและบัญชีคาสินไหมทดแทนจ่ายในการรับประกันต่อต่างประเทศ

การจัดสรรเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยสำหรับเบี้ยประกันภัยที่ยังไม่ตกเป็นของบริษัท หรือการสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยที่ยังมีผลบังคับอยู่ *

ในการรับประกันวินาศภัยอายุสัญญาของกรมธรรม์ที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันภัยมักกินระยะเวลาประมาณ ๑ ปี ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้บริษัทมีภาระที่จะต้องให้ความคุ้มครองและพร้อมเสมอที่จะสามารถจ่ายคาสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันได้ ในรอบปีปฏิทินหนึ่งกรมธรรม์ประกันภัยที่ออกเพื่อคุ้มครองวินาศภัยนั้นเป็นจำนวนมากและออกในระยะเวลาต่าง ๆ กัน คือในช่วงระยะเวลา ๓๖๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม บริษัทได้ออกกรมธรรม์เพื่อคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันจำนวนมาก สำหรับกรมธรรม์

* คุรรายละเอียดในภาคผนวก ง ข้อ ๒.๑ และข้อ ๔

ที่ออกในวันที่ ๑ มกราคม ความคุ้มครองที่ต้องให้แก่เขา'ระกันก็จะมียุถึงวันสุดท้ายของปี คือวันที่ ๓๑ ธันวาคม แต่กรมธรรม์ที่ออกตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม เป็นต้นไป ภาระของบริษัท ที่ต้องให้ความคุ้มครองกินระยะเวลาเขาไปในข้างหน้า คือรอบบัญชีของงวดถัดไป ดังนั้น ค่าเบี้ยประกันภัยที่บริษัทได้รับเห็นรายได้ของบริษัทในรอบบัญชีนี้ จะต้องถูกหักไว้ส่วนหนึ่งเพื่อสำรองสำหรับความเสียหายของบริษัทที่จะให้ความคุ้มครองสำหรับกรมธรรม์ที่มีผลบังคับอยู่ ของงวดบัญชีปัจจุบันในงวดบัญชีถัดไป การสำรองเพื่อการเสียหายนี้ ต่างกับสำรองสำหรับค่าสินไหมทดแทนที่โลกกล่าวมาแล้ว เพราะสำรองเพื่อการเสียหายเป็นสำรองสำหรับวินาศภัยที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นแต่อาจจะเกิดขึ้นได้สำหรับกรมธรรม์ประกันภัยที่ยังมีผลบังคับอยู่เมื่อสิ้นงวดบัญชี

การคิดสำรองเพื่อการเสียหาย แต่เดิมนั้นการคิดสำรองเพื่อการเสียหายใช้อัตราไม่เกินร้อยละ ๘ ของเบี้ยประกันสุทธิ อัตรานี้เป็นอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ในประมวล รัชฎาการ มาตรา ๒๕ ตรี เป็นค่าใช้จ่ายที่กฎหมายยอมให้นำมาหักจากรายได้ของบริษัทได้ และต้องนำมาบวกกลับเป็นรายได้ของงวดบัญชีถัดไป

$$\begin{aligned} \text{ค่าเบี้ยประกันสุทธิ} &= \text{ค่าเบี้ยประกันรับโดยตรง} + \text{ค่าเบี้ยประกันช่วงรับสุทธิ} \\ &\quad - \text{ค่าเบี้ยประกันช่วงจ่ายสุทธิ} - \text{เบี้ยประกันคืน} \end{aligned}$$

ค่าเบี้ยประกันช่วงสุทธิ เท่ากับค่าเบี้ยประกันช่วง หักค่าเบี้ยประกันช่วงคืน ในการกำหนดค่าให้สำรองได้ไม่เกินร้อยละ ๘ ของเบี้ยประกันสุทธินั้น เมื่อได้พิจารณาแล้วจะเห็นว่าไม่ถูกต้องนัก เพราะจะเห็นได้ว่าภาระความเสี่ยงที่บริษัทต้องมีเท่าที่ให้ความคุ้มครอง สำหรับกรมธรรม์ที่มีผลบังคับอยู่นั้น ไม่เท่ากันทุก ๆ กรมธรรม์ ที่ว่าไม่เท่ากันก็คือกำหนดถึง ช่วงระยะเวลาที่บริษัทจะต้องให้ความคุ้มครองอยู่ เช่น กรมธรรม์ที่ออกในวันที่ ๒ มกราคม ปี ๒๕๒๐ นั้น ภาระความเสี่ยงของบริษัทมีอยู่ในช่วงงวดบัญชีถัดไปเพียงสิ้นสุดของวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๑ เท่านั้น ฉะนั้น ภาระความเสี่ยงน้อยมาก เพียงวันเดียว แต่สำหรับกรม ธรรม์ที่ออกในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๐ ภาระความเสี่ยงของบริษัทมีอยู่ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๑ ซึ่งการใช้อัตราการสำรองร้อยละ ๘ เท่ากันระหว่างกรมธรรม์ทั้งสองย่อมไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะถ้าจะคิดจากอัตราส่วนแล้วความเสี่ยงของกรมธรรม์ที่ออกในวันที่ ๒

มกราคม ในวงบัญชีถัดไปจะมีอยู่เพียง ๑/๓๖๕ ส่วนกรมธรรม์ฉบับที่ออกในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ความเสี่ยงภัยยังมีอยู่เป็นอัตราส่วน ๓๖๔/๓๖๕ แต่ในการปฏิบัติแล้ว ถ้าจะคำนวณสำรองสำหรับแต่ละกรมธรรม์แล้ว บริษัทจะเสียเวลามากในการคิดสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย จากข้อเท็จจริงนี้อัตราร้อยละ ๘๐ จึงไม่เหมาะสมสำหรับการสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย ทางสำนักงานประกันภัยได้มีการศึกษาเรื่องนี้และได้ออกประกาศโดยกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการ จัดสรรเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๐ และทางสำนักงานประกัน ภัยก็ได้มีการจัดการประชุมอธิบายวิธีการสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยให้กับผู้ซื้อของบริษัทประกันวินาศ ภัยได้เข้าใจและปฏิบัติให้เข้มไปตามประกาศนี้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๒๑ ทางสำนัก งานประกันภัยได้หนังสือแจ้งให้บริษัทประกันวินาศภัยทั้งหลายทราบว่า ได้มีการแก้ไขประกาศ กระทรวงพาณิชย์ เรื่องการจัดสรรเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๑ แทนฉบับเดิม ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๐สาระสำคัญของประกาศกระทรวง พณิชย์ เรื่องการจัดสรรเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย เฉพาะเงินสำรองสำหรับเบี้ยประกันภัยที่ยัง ไม่ตกเป็นของบริษัท ให้จัดสรรจากเบี้ยประกันภัยที่บริษัทได้รับตามประเภทของสัญญาประกันภัย ดังต่อไปนี้

๑. สัญญาประกันภัยการขนส่งเฉพาะเที่ยว ให้จัดสรรไว้เต็มจำนวนเบี้ยประกันภัย ในรอบเก้าสิบวัน นับย้อนหลังจากวันจัดสรร

๒. สัญญาประกันภัยที่มีผลบังคับอยู่ทุกประเภทนอกจากข้อ ๑ ให้จัดสรรไว้ไม่น้อย กว่าจำนวนที่คำนวณขึ้นจากวิธีเฉลี่ยรายเดือน

๓. ในกรณีที่มีการประกันต่อกับผู้ประกอบการธุรกิจประกันวินาศภัยในต่างประเทศ ให้ บริษัทจัดสรรไว้จากเบี้ยประกันตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะได ร์บอนุมัติจากนายทะเบียนเป็นอย่างอื่นสำหรับการประกันต่อแบบเฉพาะราย

การคำนวณเงินสำรองที่บริษัทจะต้องจัดสรรตามข้อ ๒ สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๓ บริษัทอาจนำค่าใช้จ่ายล่วงหน้าไม่เกินอัตราที่กำหนดมาหักออกจากเงินประกันภัย ที่บริษัทได้รับได้คือ

สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๒๑

ร้อยละ ๑๕

สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๒๒

ร้อยละ ๑๐

สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๒๓

ร้อยละ ๕

จากประกาศดังกล่าวจะได้พิจารณาถึง ผลที่จะกระทบกระเทือนต่อกำไรสุทธิในการเสียภาษี ซึ่งตามที่กล่าวแล้วว่าประมวลรัษฎากรได้กำหนดไว้ว่าสำรองเพื่อการเสียภาษีที่บริษัทจะต้องเป็นรายจ่ายได้คือไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของเบี่ยประกันสุทธิ ฉะนั้น เมื่อกระทรวงพาณิชย์ได้ประกาศเรื่องการจัดสรรเงินสำรองไว้แล้วถึงบางคน ซึ่งได้มีการวิเคราะห์ออกมาแล้วว่าอัตราเงินสำรองที่จะต้องจัดสรรตามประกาศนั้นจะไม่เป็นไปตามอัตราร้อยละ ๕๐ แล้วจะเกิดผลอย่างไรต่อกำไรสุทธิที่บริษัทต้องนำไปคำนวณเรื่องการเสียภาษี

๑. การจัดสรรเงินสำรองเพื่อการเสียภาษีสำหรับสัญญาประกันภัย การขนส่ง โดยเฉพาะเที่ยว ตามประกาศให้จัดสรรไว้เต็มจำนวนเบี่ยประกันภัยในรอบ ๕๐ วันนับย้อนหลัง จากวันจัดสรร

สมมติว่า ณ วันสิ้นงวดบัญชี ๓๑ ธันวาคม ย้อนหลังไป ๕๐ วัน ประมาณ ๓ เดือน คือ เดือนตุลาคมถึงธันวาคม ตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบ บริษัท ก. รับประกันภัยการขนส่ง โดยเฉพาะเที่ยวสมำเสมอตลอดปี คือ เบี่ยประกันภัยสำหรับกรรมกรรมประกันภัยที่เริ่มมีผลบังคับในแต่ละเดือนเท่ากัน คือ มีค่าเบี่ยประกันภัยเดือนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เบี่ยประกันภัยทั้งปีเท่ากับ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท (ไม่มีเบี่ยประกันต่อและเบี่ยประกันคืน) ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นของบริษัทรวมทั้งค่าสินไหมทดแทนและค่าเสียหายคาดคิดได้ร้อยละ ๕๐ ของเบี่ยประกันสุทธิ ในกรณีคือ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ตามประมวลรัษฎากร บริษัทสามารถสำรองเพื่อการเสียภาษีได้ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์สำรองของบริษัทจะเท่ากับ ๓๐๐,๐๐๐ บาท คือร้อยละ ๒๕ ของเบี่ยประกันสุทธิทั้งปี (ร้อยละ ๒๕ ของ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท)

ตามประมวลรัษฎากร ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์

เบี้ยประกันสุทธิ	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐
<u>หัก ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน</u>	<u>(๕๕๐,๐๐๐)</u>	<u>(๕๕๐,๐๐๐)</u>
<u>สำรองเพื่อการเสี่ยงภัย</u>	<u>(๕๕๐,๐๐๐)</u>	<u>(๗๐๐,๐๐๐)</u>
กำไรสุทธิในการเสี่ยงภัย	<u>๒๐๐,๐๐๐</u>	<u>๕๐๐,๐๐๐</u>
ภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ ๓๕	๘๕,๐๐๐	๑๕๗,๕๐๐

จากตัวอย่าง จะเห็นว่ากำไรสุทธิของบริษัท เมื่อทำการจัดสรรเงินสำรองตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์แล้วสูงกว่าเมื่อคิดสำรองตามประมวลรัษฎากรอยู่ ๕๐,๐๐๐ บาท แต่บริษัทต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นอีก ๒๓,๕๐๐ บาท หมายความว่าบริษัทสูญเสียเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานลงไปอีก ๒๓,๕๐๐ บาท ตามตัวอย่างนี้เบี้ยประกันภัยที่เป็นรายได้ของบริษัทเพียง ๑.๒ ล้านบาท แต่ตามความเป็นจริงแล้วเบี้ยประกันภัยของแต่ละบริษัทมากกว่านี้หลายเท่า ในบริษัทใหญ่ ๆ อาจถึง ๑๐ ล้านบาท นั่นก็หมายความว่า กำไรสุทธิที่ได้จากการสำรองตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์ย่อมสูงมากขึ้น ทำให้ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่บริษัทต้องเสียเป็นจำนวนสูงตามไปควย ซึ่งจะเห็นได้จากผลดีและผลเสีย ผลดีก็คือมีเงินกองทุนสูงขึ้น ผลเสียก็คือเงินสัดหมุนเวียนลดลง ถ้าบริษัทที่กำลังขาดเงินกองทุนอยู่ การตั้งสำรองตามประกาศกระทรวงพาณิชย์สำหรับการประกันภัยประเภทนี้จะช่วยให้กิจการมีเงินกองทุนเพิ่มขึ้น แต่สำหรับบริษัทที่กิจการกำลังก้าวหน้าและเงินกองทุนพอตามกฎหมายแล้ว ก็จะเสียเปรียบที่ขาดเงินสัดหมุนเวียนไปแทนที่จะได้ไว้ใช้สำหรับการดำเนินงานหรือนำไปลงทุนแสวงหาผลประโยชน์กลับของเสียภาษีในจำนวนเงินที่สูง อย่างไรก็ตาม หากบริษัทใดที่การรับประกันส่วนใหญ่อยู่ในช่วง ๓ เดือนสุดท้ายก็จะทำให้สำรองเพื่อการเสี่ยงภัยอยู่ในอัตราที่สูงขึ้น ก็จะลดปัญหาขาดเงินสัดหมุนเวียนได้ แต่ถาบริษัทใดการรับประกันส่วนใหญ่อยู่ในช่วงต้นปี ก็จะทำให้สำรองเพื่อการเสี่ยงภัยอยู่ในอัตราที่ต่ำมาก ก็จะเกิดผลกระทบกระเทือนถึงที่กล่าวมาแล้ว

๒. การจัดสรรเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย สำหรับสัญญาประกันภัยที่ไม่ใช่การขนส่งเฉพาะเที่ยว ตามประมวลรัษฎากรก็ยังใช้อัตราไม่เกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของเบี้ยประ-

กันสุทธิ ส่วนตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ให้จัดสรรไว้ไม่น้อยกว่าจำนวนที่คำนวณขึ้นจากวิธี
เฉลี่ยรายเดือน

วิธีการคำนวณเงินสำรองตามวิธีเฉลี่ยรายเดือนนี้ อัตราส่วนที่ใช้สำหรับสำรอง
แต่ละกรรมกรรมถือเอาระยะเวลาที่กรรมกรรมยังมีผลบังคับอยู่ ณ วันที่ทำการสำรอง โดยถือว่า
กรรมกรรมทั้งหลายมีอายุสัญญา ๑ ปี * จากที่กล่าวมาแล้วจะทำการสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย
สำหรับกรรมกรรมที่มีผลบังคับอยู่ให้ถูกต้องแล้ว ต้องคิดแต่ละกรรมกรรมที่ออกในแต่ละวัน แต่
เนื่องจากการสูญเสียเวลาไปโดยไคร่ประโยชน์ไม่คุ้มค่า จึงกำหนดวิธีเฉลี่ยรายเดือน
ขึ้นมา คือกรรมกรรมที่ออกในช่วงเดือนหนึ่งไม่ว่าจะเว้นวันที่เท่าไรก็ตาม ให้ถือว่าออก ณ
วันที่ ๑๕ ของเดือน และในช่วง ๑ เดือน ใ้ถูกแบ่งช่วงเวลาออกเป็น ๒ ส่วน ฉะนั้น
ระยะเวลา ๑ ปี คือ ๑๒ เดือน ช่วงระยะเวลาที่เป็นทั้งสิ้น ๒๔ ส่วน ถ้าสมมติว่าจะคิด
สำรอง ณ วันสิ้นงวดบัญชีคือ ๓๑ ธันวาคม โดยสมมติว่าเบี้ยประกันสุทธิเป็นเดือนละ ๑๐๐,๐๐๐
บาทเท่ากัน สำรองเมื่อสิ้นเดือนธันวาคมของกรรมกรรมที่ออกในเดือนมกราคม คือ ๑/๒๔ ของ
เบี้ยประกันสุทธิ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ที่เป็นอัตราส่วนเศษ ๑ ส่วน ๒๔ ก็เพราะว่ากรรมกรรมที่ออก
ในเดือนมกราคมนั้น ตามที่สมมติไว้ ถือว่าออก ณ วันที่ ๑๕ มกราคม ฉะนั้น ความคุ้มครอง
ที่บริษัทได้ให้ไปแล้วในเดือนมกราคมคือ ๑ ส่วน และอีก ๑๑ เดือนต่อมา คือเดือนกุมภาพันธ์
ถึงเดือนธันวาคมอีก ๒๒ ส่วน แต่กรรมกรรมฉบับหนึ่ง ๆ จะมีระยะเวลาคุ้มครองอยู่ ๒๔ ส่วน
(๑๒ เดือน ๆ ละ ๒ ส่วน) ฉะนั้น กรรมกรรมที่ออกในเดือนมกราคม เมื่อมาถึงสิ้นเดือน
ธันวาคมได้ให้ความคุ้มครองไปแล้ว ๒๓ ส่วน เหลือส่วนเวลาที่กรรมกรรมยังต้องให้ความคุ้ม
ครองอีก ๑ ส่วน ใน ๒๔ ส่วน สำหรับกรรมกรรมที่ออกในเดือนกุมภาพันธ์ สำรองที่จะต้อง
จัดสรรไว้จากเบี้ยประกันสุทธิก็คือ อัตราส่วน ๓/๒๔ ส่วนเดือนธันวาคม สำรองที่จะต้อง
จัดสรรไว้คืออัตราส่วน ๒๓/๒๔ ของเบี้ยประกันสุทธิ ซึ่งตามตัวอย่างจะได้สำรองดังนี้

* หมายเหตุ เพื่อเป็นการขจัดความยุ่งยากในการคิดอัตราส่วนจึงให้กรรมกรรม
และสลักหลังทั้งหลายมีอายุสัญญาน้อยกว่าหรือมากกว่า ๑ ปี มีอายุ ๑ ปีเช่นกัน

ตารางที่ ๑

การเปรียบเทียบสำรองประกันภัย
ตามประมวลรัษฎากรกับประกาศกระทรวงพาณิชย์

เดือน	เบี้ยประกันสุทธิ	สำรองตามประมวล- รัษฎากร ๕๐%	อัตราส่วน	สำรองตามประกาศ กระทรวงพาณิชย์ จำนวนสำรอง
มกราคม	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑/๒๕	๕,๑๖๓
กุมภาพันธ์	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๓/๒๕	๑๒,๕๐๑
มีนาคม	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕/๒๕	๒๐,๘๓๕
เมษายน	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๗/๒๕	๒๘,๑๖๙
พฤษภาคม	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๙/๒๕	๓๖,๕๐๓
มิถุนายน	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๑/๒๕	๔๔,๘๓๗
กรกฎาคม	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๓/๒๕	๕๓,๑๗๑
สิงหาคม	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๕/๒๕	๖๑,๕๐๕
กันยายน	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๗/๒๕	๖๙,๘๓๙
ตุลาคม	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๙/๒๕	๗๘,๑๗๓
พฤศจิกายน	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๑/๒๕	๘๖,๕๐๗
ธันวาคม	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๓/๒๕	๙๔,๘๔๑
รวม	๑,๒๐๐,๐๐๐	๕๕๐,๐๐๐		๖๐๐,๐๐๕
กำไรสุทธิ (ค่าใช้จ่าย ๕๐%)		๒๕๐,๐๐๐		๑๑๙,๘๕๒

จากตารางที่ ๑ จะเห็นได้ว่าสำรองตามประกาศฯ เป็นจำนวน ๒๐๐,๐๔๔ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของเบี้ยประกันสุทธิ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท สูงกว่าสำรองตามประมวลวิ-
 ฎากรอยู่ ๑๒๐,๐๔๔ บาท ทำให้กำไรสุทธิต่ำกว่ากำไรสุทธิที่ได้จากการคำนวณสำรองตาม
 ประมวลวิฎากรอยู่ ๑๒๐,๐๔๔ บาท แต่ไม่ได้หมายความว่าจะทำให้บริษัทเสียหายเงินได้
 นอยลง เพราะตามประมวลวิฎากรยอมให้หักสำรองได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ฉะนั้น เวลาจะ
 เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ต้องนำสำรองส่วนที่เกินกว่าร้อยละ ๕๐ (๑๒๐,๐๔๔ บาท) มาบวก
 กลับเข้าไปในกำไรสุทธิ (๑๑๘,๘๕๒ บาท) เป็นกำไรสุทธิที่ต้องเสียภาษีคือ ๒๕๐,๐๐๐ บาท
 การที่สำรองสูงถึงร้อยละ ๕๐ นั้น ทำให้กำไรลดลงมาก ซึ่งก็หมายความว่าเงินกองทุน
 ย่อมลดลงตามไปด้วย ถ้าบริษัทใดเป็นบริษัทที่ดำเนินกิจการประกันภัยเหตุนานมาก่อนถึงปี
 ๒๕๒๐ ได้ผลคือมาตลอดคือมีกำไรสะสมอีกทั้งเงินกองทุนอยู่ในระดับสูงกว่ากฎหมายกำหนดแล้ว
 ก็จะสามารถรับภาระสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยสำหรับกรณีใด แต่ถาบริษัทใดเงินกองทุนไม่สูง
 พอ ย่อมหวังให้บริษัทมีกำไรสูงเพื่อชดเชยเงินกองทุนได้ ซึ่งหมายความว่าสำรองเพื่อการ
 เสี่ยงภัยของ ลค้อตราเบอร์ เช่นตลงบาง โดยยังรักษ้อตราส่วนที่เหมาะสม ซึ่งตามประกาศ
 กระทรวงพาณิชย์ก็ยอมให้หักค่าใช้จ่ายล่วงหน้า จากเบี้ยประกันภัยที่บริษัทได้รับในช่วง ๓
 ปี คือ พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้หักไคร้อยละ ๑๕ พ.ศ. ๒๕๒๒ หักไคร้อยละ ๑๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๓
 หักไคร้อยละ ๕ ซึ่งในการยอมให้หักค่าใช้จ่ายนี้จะทำให้เบี้ยประกันสุทธิที่จะนำมาคำนวณสำรอง
 ลดต่ำลง จะเห็นได้จากตัวอย่างคือ

ศูนย์วิจัยทรัพย์สิน
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒

การเปรียบเทียบสำรองประกันภัย ปี ๒๕๒๑ - ๒๕๒๓
ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์

เบี้ยประกัน สุทธิ	อัตราส่วน	พ.ศ. ๒๕๒๑		พ.ศ. ๒๕๒๒		พ.ศ. ๒๕๒๓	
		เบี้ยประกัน หัก ค่าใช้จ่าย		เบี้ยประกัน หัก ค่าใช้จ่าย		เบี้ยประกัน หัก ค่าใช้จ่าย	
		๑๕ %	สำรอง	๑๐ %	สำรอง	๕ %	สำรอง
๑๐๐,๐๐๐	๑/๒๔	๘๕,๐๐๐	๓,๕๘๑	๕๐,๐๐๐	๓,๗๕๐	๕๕,๐๐๐	๓,๕๕๘
๑๐๐,๐๐๐	๓/๒๔	๘๕,๐๐๐	๑๐,๖๒๓	๕๐,๐๐๐	๑๑,๒๕๐	๕๕,๐๐๐	๑๑,๘๓๗
๑๐๐,๐๐๐	๕/๒๔	๘๕,๐๐๐	๑๗,๙๖๕	๕๐,๐๐๐	๑๘,๓๕๐	๕๕,๐๐๐	๑๘,๓๕๕
๑๐๐,๐๐๐	๗/๒๔	๘๕,๐๐๐	๒๔,๙๘๗	๕๐,๐๐๐	๒๒,๖๕๐	๕๕,๐๐๐	๒๓,๗๑๓
๑๐๐,๐๐๐	๙/๒๔	๘๕,๐๐๐	๓๑,๘๖๙	๕๐,๐๐๐	๓๐,๓๕๐	๕๕,๐๐๐	๓๕,๖๓๑
๑๐๐,๐๐๐	๑๑/๒๔	๘๕,๐๐๐	๓๘,๘๕๑	๕๐,๐๐๐	๓๘,๒๕๐	๕๕,๐๐๐	๔๓,๕๕๙
๑๐๐,๐๐๐	๑๓/๒๔	๘๕,๐๐๐	๔๖,๐๓๓	๕๐,๐๐๐	๔๕,๓๕๐	๕๕,๐๐๐	๕๑,๕๖๗
๑๐๐,๐๐๐	๑๕/๒๔	๘๕,๐๐๐	๕๓,๑๑๕	๕๐,๐๐๐	๕๒,๖๕๐	๕๕,๐๐๐	๕๙,๓๘๕
๑๐๐,๐๐๐	๑๗/๒๔	๘๕,๐๐๐	๖๐,๑๙๗	๕๐,๐๐๐	๖๐,๓๕๐	๕๕,๐๐๐	๖๗,๓๐๓
๑๐๐,๐๐๐	๑๙/๒๔	๘๕,๐๐๐	๖๗,๒๗๙	๕๐,๐๐๐	๖๗,๖๕๐	๕๕,๐๐๐	๗๕,๒๒๑
๑๐๐,๐๐๐	๒๑/๒๔	๘๕,๐๐๐	๗๔,๓๖๑	๕๐,๐๐๐	๗๔,๓๕๐	๕๕,๐๐๐	๘๓,๑๓๙
๑๐๐,๐๐๐	๒๓/๒๔	๘๕,๐๐๐	๘๑,๔๔๓	๕๐,๐๐๐	๘๒,๖๕๐	๕๕,๐๐๐	๙๑,๐๕๗
รวม			<u>๕๐๙,๘๘๕</u>		<u>๕๕๐,๐๐๐</u>		<u>๕๙๖,๐๘๖</u>
ร้อยละของเบี้ยประกันสุทธิ			๕๒		๕๕		๕๘

จากตารางที่ ๒ จะเห็นได้ว่าเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายล่วงหน้าออกจากเบี้ยประกันสุทธิแล้ว อัตราการสำรองจะลดจากร้อยละ ๕๐ เป็นร้อยละ ๔๒, ๔๕ และ ๔๘ ตามลำดับ จากการที่ยอมให้หักค่าใช้จ่ายล่วงหน้าได้ ซึ่งทำให้สำรองของบริษัทไม่เพิ่มอย่างทันทีจากอัตราร้อยละ ๕๐ เป็นอัตราร้อยละ ๕๐ แต่ให้เพิ่มเป็นลำดับขั้นๆ เพื่อให้กำไรสุทธิของบริษัทลดลงทันที เป็นการให้บริษัทค่อย ๆ ปรับตัวในการดำเนินงาน เพื่อให้รับสภาพสำรองเต็มทีคือร้อยละ ๕๐ ได้ อย่างไรก็ตามในตัวอย่างได้สมมติค่าเบี้ยประกันโดยเฉลี่ยแต่ละเดือนเท่ากันโดยตลอด แต่ในความเป็นจริงแล้ว บริษัททั้งหลายย่อมมีค่าเบี้ยประกันไม่เท่ากันทุกเดือน ถ้าบริษัทได้รับประกันภัยมากในช่วงต้นปีก็จะทำให้สำรอง ณ สิ้นงวดบัญชีประจำปี อยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ทั้งนี้เพราะอัตราส่วนในการคิดสำรองสำหรับเบี้ยประกันช่วงเดือนแรก ๆ นั้น เป็นอัตราส่วนที่ต่ำ เพราะระยะเวลาที่ยังต้องให้ความคุ้มครองเหลืออยู่เพียงระยะสั้น ในทางตรงข้ามหากบริษัทได้รับประกันมากช่วงปลายปี สำรอง ณ สิ้นงวดบัญชีประจำปี จะอยู่ในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ ๕๐ ซึ่งจะทำให้กำไรสุทธิของบริษัทต่ำควย และกระทบกระเทือนต่อเงินกองทุนซึ่งต้องเป็นไปตามกำหนดของกฎหมาย ยิ่งบริษัทใดเงินกองทุนค่อนข้างต่ำจะก่อให้เกิดความลำบากต่อบริษัทในการที่จะดำเนินงานต่อไปในอนาคต

๓. การจัดสรรเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยสำหรับการประกันต่อกับผู้ประกอบการธุรกิจวินาศภัยในต่างประเทศ ให้บริษัทจัดสรรไว้จากเบี้ยประกันต่อตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากนายทะเบียนเป็นอย่างอื่นสำหรับการประกันต่อแบบเฉพาะราย

ในที่นี้การประกันต่อคือการที่บริษัทในประเทศเอาประกันต่อกับบริษัทในต่างประเทศ ส่วนใหญ่การเอาประกันต่อกับบริษัทในต่างประเทศมักจะทำกันเป็นสัญญาและสัญญาที่การประกันต่อระหว่างกันเป็นรวมไตรมาส จากการที่ประมวลรัษฎากรกำหนดให้คิดสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยได้ ในอัตราไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของเบี้ยประกันสุทธินั้น ทำให้บริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทยได้ตกลงไว้กับบริษัทในต่างประเทศว่า จะหักสำรองสำหรับค่าเบี้ยประกันล่วงหน้าจ่ายในอัตราร้อยละ ๕๐ ฉะนั้น หากการ

ประกันคือเป็นประเภทการประกันภัยอื่นที่ไม่ใช่การประกันภัยการขนส่งเฉพาะเดี่ยวนั้นแล้ว การสำรองตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์ของสำรองตามแบบส่วนเฉลี่ยรายเดือนซึ่งการสำรองจะอยู่ในอัตราร้อยละ ๔๒ - ๕๐ หรือมากกว่านั้น อันจะทำให้ต้องสำรองเพิ่มอีกร้อยละ ๒ - ๑๐ ซึ่งในระยะแรกบริษัทยังไม่สามารถแก้สัญญาประกันต่อกับต่างประเทศได้ ทำให้ต้องคิดสำรองจากการประกันต่อต่างประเทศไว้เพียงร้อยละ ๔๐ และในจำนวนส่วนเกินบริษัทต้องรับภาระสำรองเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ ๒ - ๑๐ รวมเข้าไปในสำรองที่บริษัทต้องสำรองตามที่ ๒ เป็นการทำให้สำรองของบริษัทเพิ่มขึ้นอีก ดังตัวอย่าง สมมติว่าบริษัทค้าเบียร์ประกันรับสุทธิก่อนหักเบียร์ประกันต่อต่างประเทศเดือนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เบียร์ประกันต่อจ่ายให้ต่างประเทศเดือนละ ๔๐,๐๐๐ บาท เปรียบเทียบสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยที่บริษัทต้องกันไว้จากเบียร์ประกันสุทธิ และเงินประกันดื้อไว้ตามสัญญาประกันต่อ (เงินสำรองที่บริษัทต้องกันไว้เพื่อเป็นสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยโดยหักจากเบียร์ประกันต่อที่จะต้องจ่ายให้ต่างประเทศ)

การเปรียบเทียบการคิดสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย
สำหรับเบียร์ประกันที่ยังไม่ถือเป็นรายได้

๑. การคิดเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย และเงินประกันดื้อไว้ตามสัญญาประกันต่อ โดยใช้อัตราสำรองร้อยละ ๔๐ ตามประมวลรัษฎากร

สำรองทั้งคืน	(๑๐๐,๐๐๐ X ๑๒) X ๔๐% = ๔๘๐,๐๐๐
เงินประกันดื้อไว้	(๔๐,๐๐๐ X ๑๒) X ๔๐% = ๑๙๒,๐๐๐
เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย	๔๘๐,๐๐๐ - ๑๙๒,๐๐๐ = ๒๘๘,๐๐๐
เบียร์ประกันรับสุทธิ	(๑๐๐,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐) X ๑๒ = ๗๒๐,๐๐๐
เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยคิดเป็นร้อยละ ๔๐ ของเบียร์ประกันสุทธิ	

๒. การคิดเงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยและเงินประกันดื้อไว้ตามสัญญาประกันต่อโดยใช้อัตราสำรองโดยวิธีส่วนเฉลี่ยรายเดือน โดยที่เงินประกันดื้อไว้ตาม

สัญญาประกันต่อยังต้องไร้อัตราร้อยละ ๔๐

สำรองทั้งสิ้น = ๖๐๐,๐๔๔ (ตารางที่ ๑)

เงินประกันถือไว้ = ๑๕๒,๐๐๐

เงินสำรองเพื่อการเลี้ยงชีพ = ๖๐๐,๐๔๔ - ๑๕๒,๐๐๐

= ๔๐๘,๐๔๔

เบี้ยประกันรับสุทธิ = ๗๒๐,๐๐๐

เงินสำรองเพื่อการเลี้ยงชีพคิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖๗ ของเบี้ยประกันสุทธิ

เงินสำรองเพื่อการเลี้ยงชีพที่บริษัทจะต้องจัดสรรไว้จากเบี้ยประกันสุทธิ

มีอัตราสูงถึงร้อยละ ๕๖.๖๗ จะแสดงให้เห็นถึงผลกระทบกระเทือนของการคิดเงิน

สำรองเพื่อการเลี้ยงชีพ ในปี ๒๕๒๑ โดยไม่หักค่าไรจ่ายล่วงหน้า และยังไม่สามารถ

แก้สัญญาประกันต่อกับต่างประเทศได้ จากสถิติรายงานธุรกิจประกันภัยปี ๒๕๑๔

ธุรกิจประกันภัยรถยนต์เบี้ยประกันสุทธิ ๑๐๐ บาท จะมีรายได้จากการลงทุน ๑๑ บาท

เป็นค่าไรจ่ายค่าเงินงาน ๕๒ บาท ค่าสินไหมทดแทน ๔๕ บาท ธุรกิจมีแนวโน้ม

ขยายตัวในอัตราร้อยละ ๒๐ ต่อปี มีเบี้ยประกันสุทธิเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๑๗ ต่อปี

ฉะนั้น เบี้ยประกันสุทธิปี ๒๕๒๐ เท่ากับ ๔๕ บาท สำรองประกันภัยอัตราร้อยละ ๔๐

เท่ากับ ๓๔ บาท สำรองค่าสินไหมทดแทนร้อยละ ๒๕ ของสำรองประกันภัย สิ้นปี

๒๕๒๑ ต้องสำรอง ๑๔ บาท (๒๕% ของ ๕๖)

ปี ๒๕๒๑ รายได้ทั้งสิ้น = ๑๑๑

หัก รายจ่ายทั้งสิ้น = ๑๓๓

ขาดทุนสุทธิ = ๒๒ ประมาณร้อยละ ๑๙.๘

ของรายได้ทั้งสิ้น

รายจ่ายทั้งสิ้นได้จาก $๔๒ + ๔๕ + (๕๖ - ๓๔) + ๑๔ = ๑๓๓$

ถ้าสัญญาประกันต่อเรือรบร้อย และบริษัทไม่หักค่าใจจ่ายล่วงหน้าในปี ๒๕๒๑ จะสำรองในอัตราร้อยละ ๕๐ และสำรองสำหรับสินไหมทดแทนเท่ากับ ๑๒.๕

ปี ๒๕๒๑	รายได้ทั้งสิ้น	= ๑๑๑	
	<u>หัก</u> รายจ่ายทั้งสิ้น	= ๑๒๕.๕	
	ขาดทุนสุทธิ	= ๑๔.๕	ประมาณร้อยละ ๑๓ ของ รายได้ทั้งสิ้น

รายจ่ายทั้งสิ้นได้จาก $๘๒ + ๕๕ + (๕๐ - ๓๔) + ๑๒.๕ = ๑๒๕.๕$

ถ้าสัญญาประกันต่อเรือรบร้อยและบริษัทหักค่าใจจ่ายล่วงหน้าปี ๒๕๒๑ จะสำรองในอัตราร้อยละ ๘๒ และสำรองสำหรับสินไหมทดแทนเท่ากับ ๑๐.๕

ปี ๒๕๒๑	รายได้ทั้งสิ้น	= ๑๑๑	
	<u>หัก</u> รายจ่ายทั้งสิ้น	= ๑๑๕.๕	
	ขาดทุนสุทธิ	= ๔.๕	ประมาณร้อยละ ๔ ของ รายได้ทั้งสิ้น

รายได้ทั้งสิ้นได้จาก $๘๒ + ๕๕ + (๘๒ - ๓๔) + ๑๐.๕ = ๑๑๕.๕$

ตามตัวอย่างทั้งสามสำหรับบริษัทที่จ่ายค่าสินไหมไม่คิดค่าใจ แต่ถ้ามมีการคิดค่าสินไหมมากกว่าร้อยละ ๒๕ ของสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยตามกรมธรรม์ประกันภัยที่ยังมีผลบังคับอยู่ ก็จะไม่ต้องมีสำรองค่าสินไหมอยู่ในรายจ่ายทั้งสิ้น

การวัดผลการดำเนินงาน

จากที่กล่าวมาแล้วได้อธิบายให้เห็นถึงประเภทของบัญชีที่ใจอยู่ในกิจการประกันวินาศภัย ความหมายของประเภทค่าใจจ่ายที่แตกต่างจากกิจการประเภทอื่น ๆ พร้อมทั้งใจรูปร่างฐานของการเกิดค่าใจจ่ายประเภทนั้น เช่น ค่าสินไหมทดแทน บัญชีเกี่ยวกับการประกันต่อ และการคิดสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย ในการวัดผลการดำเนินงานของบริษัทประกันวินาศภัย ถ้าจะถือตามหลักของการบัญชีโดยทั่วไป คือการหาผล

กำไรหรือขาดทุน หรือการเปรียบเทียบระหว่างรายได้กับรายจ่าย การยอมรับว่า รายได้และรายจ่ายเกิดขึ้นแล้ว ใ้หลักวิธีตั้งค่าง หรือเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย (Accrual Basis) ซึ่งหมายความว่ายอมรับว่ารายได้และรายจ่ายเกิดขึ้น แม้ยังจะไม่มีมารับ หรือจ่ายเงินสดก็ตาม

การยอมรับว่ารายได้เกิดขึ้นแล้ว

แม้จะทราบแล้ววว่าหลักเกณฑ์ใ้รับบันทึก คือ เกณฑ์พึงรับพึงจ่ายในธุรกิจประ-
กันภัย รายได้ที่มาอันดับแรกคือรายได้ค่าเบี้ยประกันภัย มีปัญหาว่าจะถือว่ารายได้
เกิดขึ้น ณ วันไหน วันที่กรมธรรม์เริ่มมีผลบังคับหรือวันที่ออกกรมธรรม์ ตามที่ควร
แล้ววันที่กรมธรรม์มีผลบังคับเหมาะสมที่สุดที่จะเป็นวันที่บันทึกว่ารายได้นั้นเกิดขึ้น แต่
ในบางครั้งก็เป็นไปได้ยาก ทั้งนี้ เพราะผู้เอาประกันมีทั้งผู้เพิ่งเริ่มทำประกันและผู้
เคยทำประกันกับบริษัทสมาสมาเสมอทุกปี สำหรับผู้เพิ่งเริ่มทำประกันเป็นไปได้วันที่
กรมธรรม์มีผลบังคับ และวันที่ออกกรมธรรม์เป็นวันเดียวกันซึ่งก็ไม่เป็นปัญหา แต่ถา
เป็นผู้เอาประกันที่เคยทำประกันมาตลอด แต่ต่ออายุกรมธรรม์ช้าไปสัก ๓ - ๕ วัน
โดยปกติบริษัทมักออกกรมธรรม์คุ้มครองย้อนหลังให้ แต่การบันทึกบัญชีจะย้อนหลังไม่ได้
จึงจำเป็นต้องถือเอาวันออกกรมธรรม์เป็นวันที่รายได้เกิดขึ้น ในบางครั้งมีการออกกรม-
ธรรม์ออกล่วงหน้าก่อนที่จะมีผลบังคับก็มี ซึ่งมักเป็นกรณีที่ผู้เอาประกันเป็นกลุ่มใหญ่ เช่น
พนักงานของบริษัทต่าง ๆ ที่บริษัททำประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคลให้ หรือธนาคารที่ทำประ-
กันภัยภัยเกี่ยวกับการขนส่งเงินของสาขาของธนาคารต่าง ๆ ในกรณีนี้ เนื่องจาก
รายได้เป็นจำนวนมาก การที่จะถือว่ารายได้เกิดขึ้น ณ วันที่ออกกรมธรรม์ ก็จะทำให้
เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยของบริษัทผิดไปเป็นจำนวนมาก และกระทบกระเทือนต่อกำ-
ไรสุทธิของบริษัทและทุนหมุนเวียนด้วย เช่น กรณีที่กรมธรรม์เริ่มมีผลบังคับในวันที่ ๑๐
มกราคม ปีหน้า เนื่องจากเป็นผู้เอาประกันกลุ่มใหญ่ บริษัทจำเป็นต้องออกกรมธรรม์
เป็นจำนวนมากราย จึงจำเป็นต้องออกกรมธรรม์ให้เสร็จสิ้นในเดือนธันวาคมปีนี้ ถา
บันทึกเบี้ยประกันรายนี้เป็นรายได้ของบริษัทในเดือนธันวาคมปีนี้ ปีหน้าในเดือนธวาค-

คม กรมธรรม์ก็ยังมีผลบังคับอยู่ แต่สำรองเพื่อการเสี่ยงภัยของกรมธรรม์ฉบับนั้นก็ไม่มีแล้ว ทำให้เกิดความเสี่ยงภัยกับบริษัทใด

นอกจากรายได้ค่าเบี้ยประกันแล้ว ก็ยังมีรายได้จากการลงทุนและรายได้อื่น ๆ รายได้จากการลงทุนเป็นพวกดอกเบี้ยต่าง ๆ และเงินปันผลซึ่งบริษัทสามารถจะทราบวันที่จะได้รับชำระแล้ว ตามที่ระบุอยู่ในพันธบัตร ตัวสัญญาไถ่เงิน สัญญากู้เงิน และในใบหุ้น เป็นต้น ซึ่งถ้าวันที่จะได้รับชำระตรงกับวันสิ้นงวดบัญชีก็ไม่มีปัญหา ถ้าได้รับการชำระในงวดบัญชีพอดี แต่ถ้าวินรับชำระซึ่งตรงกับวันสิ้นงวดบัญชีแล้ว ยังไม่ได้รับชำระ หรือวันชำระคอกเบี้ยอยู่ในงวดบัญชีหน้า เช่น คอกเบี้ย ตัวสัญญาไถ่เงิน จ่ายครึ่งปีครึ่ง ครั้งแรกจ่ายวันที่ ๓๑ มีนาคม และครั้งที่สองจ่ายวันที่ ๓๐ กันยายน บริษัทเริ่มซื้อตัวสัญญาไถ่เงินเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ปีที่ตัวสัญญาไถ่เงินนั้น รายได้จากคอกเบี้ยตัวสัญญาไถ่เงินจะเกิดขึ้นกับบริษัท คอกเบี้ยที่ถือว่าเป็นรายได้ของบริษัท คือคอกเบี้ยระยะเวลา ๓ เดือน คือตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ถึง ๓๑ ธันวาคม ทั้งกรณีแรกและกรณีหลังนี้เกิดรายได้นับกับบริษัทแล้ว แม้จะยังไม่ได้รับชำระเงินก็ตาม ซึ่งบริษัทต้องตั้งค้างรับสำหรับรายได้จากทั้งสองกรณี ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักการบัญชีที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ที่ถือว่ารายได้เกิดขึ้นเมื่อ :-

๑. สามารถหามูลค่าได้โดยแน่นอน (Objective Determination) ซึ่งย่อมมีความหมายว่าทราบจำนวนรายได้นั้นอย่างแน่นอน ไม่ใช่เป็นการกะประมาณ โดยที่นักบัญชีคนหนึ่งอาจหมายถึงจำนวนหนึ่ง แต่อีกคนหนึ่งอาจหมายถึงอีกจำนวนหนึ่งก็ได้ ดังนั้น จำนวนที่จะถือว่าเป็นรายได้จึงต้องเป็นจำนวนเงินที่แน่นอนที่ทุกฝ่ายจะตกลงรับรองได้

๒. รายได้นั้นจะเป็นจำนวนที่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน (Permanence) แม้วารายได้นั้นจะไ้รับแล้วและเป็นมูลค่าที่แน่นอนก็ตาม แต่ถ้ามีความสงสัยว่าจะต้องขาดทุน หรือมีโอกาสที่จะต้องสูญเสียรายได้นั้นไปในอัตราสูงแล้ว จะถือว่าเป็นราย

ได้นั้นเกิดขึ้นแล้วยังไม่ได้^๑

การยอมรับว่ารายจ่ายเกิดขึ้นแล้ว

เนื่องจากสาเหตุหลักเกณฑ์ของการบันทึกบัญชีโดยเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย ฉะนั้น รายจ่ายของบริษัทจะได้รับการบันทึกได้ทั้งเมื่อได้ถูกจ่ายเป็นเงินสดแล้ว หรือยังไม่ ได้จ่ายเป็นเงินสดก็ตาม หากถึงกำหนดจ่ายหรือเป็นภาระที่บริษัทจะต้องจ่ายแล้วยัง ไม่มีการจ่าย ณ วันสิ้นงวดบัญชีหาผลการดำเนินงาน บริษัทก็จำเป็นต้องบันทึกวาราย จ่ายนั้นเกิดขึ้นแล้วบริษัทแล้ว ในบางกรณีรายจ่ายที่บริษัทได้จ่ายเป็นเงินสดแล้วให้ประ โยชน์เกินกว่างวดบัญชี ก็ต้องมีการปรับปรุงรายจ่ายนั้นโดยโอนส่วนของรายจ่ายที่จะ ให้ประโยชน์ในปีหน้าไปเป็นสินทรัพย์ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้รายจ่ายนั้นเป็นของงวดบัญชีนี้ อย่างแท้จริง

งบกำไรขาดทุน

งบกำไรขาดทุนเป็นงบที่แสดงผลการดำเนินงานในช่วงเวลาหนึ่ง คือใน ช่วงรอบระยะเวลาบัญชี วิธีการทำงบกำไรขาดทุนของบริษัทประกันวินาศภัย มีชั้น ตอนดังนี้ คือ

๑. กำหนดรายได้จากการรับประกันภัย คือ การหารรายได้เบี้ยประกัน - สูทธิ ซึ่งจะได้จากเบี้ยประกันรับทั้งสิ้น หักด้วยเบี้ยประกันที่จ่ายและสงคืน

๑

$$\begin{aligned} \text{เบี้ยประกันรับทั้งสิ้น} &= \text{เบี้ยประกันรับโดยตรง} + \text{เบี้ยประกันวงรับในประเทศ} + \text{เบี้ยประกันวงรับต่างประเทศ} \\ \text{เบี้ยประกันวงรับ} &= \text{เบี้ยประกันวงรับ} - \text{เบี้ยประกันวงรับจ่ายคืน} \\ \text{เบี้ยประกันต่อและคืน} &= \text{เบี้ยประกันวงจ่ายในประเทศ} + \text{เบี้ยประกันวงจ่ายต่างประเทศ} + \text{เบี้ยประกันคืน} \\ \text{เบี้ยประกันวงจ่าย} &= \text{เบี้ยประกันวงจ่าย} - \text{เบี้ยประกันวงจ่ายรับคืน} \end{aligned}$$

๒. กำหนดรายจ่ายในการรับประกันภัย จะประกอบไปด้วย

(ก) เงินสำรองประกันภัยเพิ่มหรือลดจากปีก่อน เงินสำรองประกันภัยในพันคือเงินสำรองที่จัดสรรขึ้นสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยที่มีผลบังคับอยู่ ณ วันสิ้นงวดดังที่กล่าวไว้ในเรื่องของเงินสำรองเพื่อการเลี้ยงภัยสำหรับเบี้ยประกันภัยที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้ของบริษัท การเพิ่มขึ้นหรือลดจากปีก่อนก็เนื่องจากว่าเงินสำรองนี้เมื่อจัดสรรไว้ ณ สิ้นงวดบัญชีใด ในงวดบัญชีหน้าต้องถือกลับเข้ามาเป็นรายได้ของบริษัทอีกครั้ง และมีการสำรองใหม่สำหรับงวดบัญชีนั้น ๆ ขึ้นมา ฉะนั้น เงินสำรองประกันภัยเพิ่มหรือลดจากปีก่อนก็ได้มาจาก สำรองประกันภัยปีนี้ หักด้วยสำรองประกันภัยปีที่แล้ว ถ้าผลต่างเป็นบวกแสดงว่าต้องสำรองเพิ่ม ซึ่งจะถือเป็นรายจ่ายที่นำไปหักกับเบี้ยประกันสุทธิในข้อที่ ๐ แต่ถาผลต่างเป็นลบแสดงว่าสำรองประกันภัยปีที่แล้วมากกว่า ต้องนำผลต่างไปบวกเพิ่มเข้าไปในเบี้ยประกันสุทธิ

ในบางครั้งอาจจะทำได้อีกวิธีหนึ่ง คือ เมื่อหาเบี้ยประกันสุทธิได้แล้ว ก็บวกด้วยเงินสำรองประกันภัยปีที่แล้ว และหักเงินสำรองประกันภัยปีนี้

(ข) ค่าสินไหมทดแทน หมายถึงค่าสินไหมทดแทนจ่ายจากการรับประกันภัยโดยตรงบวกด้วยค่าสินไหมทดแทนจ่ายในการรับประกันต่อ หักด้วยค่าสินไหมทดแทนรับคืนจากการเอาประกันต่อ

(ค) ค่าจ้างหรือบำเหน็จ คือ ค่านายหน้าที่เกิดขึ้นจากการรับประกันภัยโดยตรง บวกด้วยค่านายหน้าจากการรับประกันต่อ หักด้วยค่านายหน้ารับจากการเอาประกันต่อ

(ง) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คือ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อันเกิดจากการประกันภัย เช่น ค่าตรวจสภาพทรัพย์สิน เป็นต้น

ผลต่างของขอ ๑ และขอ ๒ เป็นกำไรหรือขาดทุนจากการรับประกันภัย จากนั้นเป็นการหักกำไรสุทธิ โดยบวกรายได้จากการลงทุนและรายได้อื่น ๆ และหักควมรายจ่ายต่าง ๆ จะได้กำไรหรือขาดทุนสุทธิก่อนเสียภาษี ถ้าในงวดบัญชีใดสำรองเบี้ยประกันภัยตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์สูงกว่าสำรองตามประมวลรัษฎากร ในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล ต้องนำสำรองเบี้ยประกันภัยส่วนที่เกินจากอัตราที่ประมวลรัษฎากรกำหนดมาบวกกลับเข้าในกำไรสุทธิก่อนเสียภาษี เพื่อเป็นกำไรที่ใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล ค่าวมภาษีใดเท่าใดจึงหักออกจากกำไรสุทธิก่อนเสียภาษีนั้น ถ้ามีรายการพิเศษสุทธิหลังจากปรับปรุงภาษีเงินได้แล้วไม่ว่าจะเป็นกำไรหรือขาดทุนให้นำมาบวกหรือหักแล้วแต่กรณี ซึ่งจะได้อำไรหรือขาดทุนสุทธิประจำปี

งบการเงินของบริษัทประกันวินาศภัย

เมื่อได้ทราบถึงวิธีการหักกำไรและขาดทุนของบริษัทประกันวินาศภัยแล้ว บริษัทย่อมมีหน้าที่จัดทำงบการเงินเพื่อแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี และผลการดำเนินงานในรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่งงวดที่ผ่านมา ว่ามีสินทรัพย์ หนี้สินอะไรบ้าง และผลการดำเนินงานได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร การจัดทำก็จะออกมาในรูปรายงานทางการเงินเพื่อเสนอต่อผู้ถือหุ้นต่อประชาชน ทั้งผู้ที่เป็นเจ้าหนี้และผู้สนใจในธุรกิจประกันภัย ซึ่งเพื่อให้เป็นมาตรฐานอันเดียวกันในการทำรายงานการเงินของธุรกิจทั้งหลาย สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันพิจารณามาตรฐานงบการเงิน และได้มีการประกาศให้ทุกหน่วยธุรกิจทำเป็นแบบเดียวกัน สำหรับธุรกิจประกันภัยรายงานในงบการเงินซึ่งประกอบควมยงบุคคลและงบกำไรขาดทุนมีดังนี้

บริษัท

งบดุล

ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม

สินทรัพย์

๑. สินทรัพย์หมุนเวียน	-
๑.๑ เงินสดและเงินฝากธนาคาร	-
๑.๒ เงินลงทุนระยะสั้น	-
๑.๓ เบี้ยประกันภัยคางรับ	-
๑.๔ เงินคางรับเกี่ยวกับการประกันต่อ	-
๑.๕ ลูกหนี้และเงินทวงรอง	-
๑.๖ รายได้อื่นคางรับ	-
๑.๗ สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	-
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	-
๒. เงินลงทุนและเงินให้กู้ยืม	-
๒.๑ หลักทรัพย์วางประกันไว้กับนายทะเบียน	-
๒.๒ พันธบัตร	-
๒.๓ หุ้นและหุ้นกู้	-
๒.๔ เงินให้กู้ยืมโดยมีกรรมกรรมเน้นประกัน	-
๒.๕ เงินให้กู้ยืมโดยมีหลักทรัพย์เน้นประกัน	-
๒.๖ เงินให้กู้ยืมอื่น	-
รวมเงินลงทุนและเงินให้กู้ยืม	-
๓. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	-
๔. สินทรัพย์อื่น	-
รวมสินทรัพย์	-

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

๑.	หนี้สินหมุนเวียน		
๑.๑	เงินเบิกเกินบัญชี		-
๑.๒	ค่าสินค้าใหม่ทดแทนค่าจ่าย		-
๑.๓	เงินจ่ายเกี่ยวกับการประกันต่อ		-
๑.๔	เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย		-
๑.๕	เงินประกันต่อไว้ตามสัญญาประกันต่อ		-
๑.๖	หนี้สินหมุนเวียนอื่น		-
	รวมหนี้สินหมุนเวียน		-
๒.	เงินทุนเพียงชีพและบำนาญ		-
๓.	เงินสำรองประกันชีวิต		-
๔.	หนี้สินระยะยาว		-
	รวมหนี้สิน		-
๕.	ส่วนของผู้ถือหุ้น		
๕.๑	ทุนเรือนหุ้น		
๕.๑.๑	ทุนจดทะเบียน		
๕.๑.๒	ทุนออกและเรียกชำระแล้ว		-
๕.๒	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น		-
๕.๓	กำไรสะสม		
๕.๓.๑	จัดสรรแล้ว		
๕.๓.๑.๑	สำรองตามกฎหมาย		-
๕.๓.๑.๒	สำรองอื่น	-	-
๕.๓.๒	ยังไม่ได้จัดสรร		-
	รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		-
	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		-

บริษัท

บัญชีกำไรขาดทุน

ประจำงวด ๑ ปี สิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม

ประเภทชีวิต	ประกันวินาศภัย					รวมประกัน ชีวิตและ วินาศภัย
	อัคคีภัย	ทะเล	รถยนต์	เบคเตลด	รวม วินาศภัย	
๑. รายได้จากกรม						
 <u>รับประกันภัย</u>						
๑.๑ เบี้ยประกันภัย	-	-	-	-	-	-
๑.๒ หักเบี้ยประกัน						
ค่อและสงคืน	-	-	-	-	-	-
<u>เบี้ยประกันอื่น</u>						
รับสุทธิ	-	-	-	-	-	-
๒. ค่าใช้จ่ายในการ						
 <u>รับประกัน</u>						
๒.๑ หักเงินสำรอง						
ประกันภัยเพิ่ม						
หรือลดจากปีก่อน	-	-	-	-	-	-
๒.๒ ค่าลินใหม่ทดแทน	-	-	-	-	-	-
๒.๓ เงินที่คองจ่าย						
ตามกรมธรรม์						
ประกันภัย	-	-	-	-	-	-
๒.๔ ค่าจ้างหรือ						
นำเห็นจ	-	-	-	-	-	-
๒.๕ ค่าใช้จ่ายอื่น	-	-	-	-	-	-
รวมค่าใช้จ่ายจาก						
การรับประกันภัย	-	-	-	-	-	-
กำไรหรือขาดทุนจาก						
การรับประกันภัย	-	-	-	-	-	-

๓. รายได้จากการลงทุน	
๓.๑ คอกเบี้ยและเงินปันผลรับ	-
๓.๒ กำไรจากการขายหลักทรัพย์	-
๓.๓ รายได้อื่น	-
รวมรายได้จากการลงทุน	-
๔. ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	-
กำไรหรือขาดทุนจากการลงทุน	-
รวมกำไรหรือขาดทุนจากการรับประกันภัยและจากการลงทุน	-
๕. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอื่น	-
๖. ภาษีเงินได้	-
รวมรายจ่าย	-
๗. กำไรหรือขาดทุนก่อนรายการพิเศษ	-
๘. รายการพิเศษ	-
๙. กำไรหรือขาดทุนสุทธิ	-
๑๐. กำไรสุทธิ	-
๑๐.๑ กำไรก่อนรายการพิเศษ	-
๑๐.๒ รายการพิเศษ	-
๑๐.๓ กำไรสุทธิ	-

ดูคำอธิบายเกี่ยวกับรายงานงบการเงินได้จากภาคผนวก จ. นอกจากรายงานงบการเงินดังกล่าวข้างต้นที่บริษัทต้องทำเสนอต่อสาธารณชนแล้ว บริษัทยังต้องมีหน้าที่ทำงบการเงินในรูปแบบของรายงานประจำปีเสนอต่อสำนักงานประกันภัย ซึ่งเป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานของบริษัท ภายใน ๑๐ วันนับแต่วันสิ้นงวดบัญชีประจำปีด้วย ซึ่งรายงานดังกล่าวจะต่างกับรายงานการเงินที่กล่าวข้างต้น ทั้งนี้ เพราะตัวเลขเกี่ยวกับค่านสินทรัพย์และหนี้สินในงบดุลต้องเป็นไปตามหลักของประกาศกระทรวงพาณิชย์ (กระทรวงเศรษฐกิจเดิม) ในเรื่องการประเมินราคา ดังนั้น ตัวเลขในงบดุลอาจแตกต่างจากตัวเลขในงบดุล

ที่เสนอต่อสาธารณชนได้ ในรายงานประจำปีดังกล่าวนี้ นอกจากจะมีงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนแล้ว ยังต้องทำรายละเอียดประกอบงบดุลและรายการกำไรและขาดทุนอีกด้วย ซึ่งรายงานประจำปี* นั้นจะประกอบไปด้วย

๑. รายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทและคณะกรรมการ
๒. รายงานของผู้สอบบัญชี
๓. งบดุล ซึ่งแบ่งเป็น ๒ แผน สิ้นทรัพย์แผนหนึ่งตามแบบฟอร์ม รว.๑ ของจำนวนเงินในตัวเลขการประเมินราคา แผนที่ ๒ คือ รว.๒ เป็นรายการหนี้สินและเงินกองทุน ของจำนวนเงินในตัวเลขการประเมินราคากรอกแทนตัวเลขทางบัญชี
๔. รายละเอียดประกอบสิ้นทรัพย์ จะมีแบบฟอร์มให้กรอก ชื่อว่า อว.๑ - ๑๕ เช่น อว.๑ เป็นการกรอกรายละเอียดเกี่ยวกับพันธบัตรที่บริษัทถือไว้ทั้งสิ้น ว่าเป็นพันธบัตรของใคร ประเภทไหน ออกครั้งที่เท่าไร พ.ศ. วัน เดือน ปี ที่ซื้อและครบกำหนดไถ่ถอน เลขที่พันธบัตร จำนวนฉบับ ราคา ซึ่งมีทั้งราคาที่ยังตราไว้ ราคาซื้อไม่รวมดอกเบี้ย ราคาตามบัญชี อัตราดอกเบี้ย ราคาประเมิน นอกจาก อว.๑ - ๑๕ แล้ว ยังมี ปว.๕, ๖ และ ๑๐ ด้วย
๕. รายละเอียดประกอบหนี้สิน จะอยู่ในแบบฟอร์ม ปว.๑, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘ และ ๙ ตัวอย่างเช่น เงินค้ำจ่ายเกี่ยวกับการประกันต่อ บริษัทของระบุนายละเอียดใน ปว.๖ ว่า ชื่อบริษัทประกันต่ออะไรบ้าง เป็นการค้ำจ่ายจากการรับประกันต่อเท่าไร และค้ำจ่ายจากการเอาประกันต่อเท่าไร รวมแล้วค้ำจ่ายการรับประกันต่อเท่าไรซึ่ง ๓ ของนี้กรอกตามราคาบัญชี และนี่อีกของสำหรับกรอกตามราคาประเมิน
๖. รว.๑๖ เป็นการแสดงผลการเปรียบเทียบค่านสิ้นทรัพย์ในการใช้ราคาตามบัญชี และราคาตามหลักการประเมินราคา ว่ามีผลแตกต่างกันเท่าไร และใน รว.๑๑ เป็นการแสดงผลการเปรียบเทียบค่านหนี้สินว่ากรอกใช้ราคาตามบัญชีและราคาตามหลักการประเมิน

* คู่มือรายละเอียดในภาคผนวก ฉ.

ราคาว่ามีผลต่างหรือไม่ และในจำนวนเท่าไร

๗. งบกำไรขาดทุนตามแบบฟอร์ม รว.๔ ซึ่งมีลักษณะการจัดเรียงรายการเช่นเดียวกับมาตรฐานงบการเงินแต่สั้นกว่า แต่ไม่ต้องแยกประเภทกำไรขาดทุนจากการรับประกันตามประเภทการประกันภัย ซึ่งผลการดำเนินงานแยกตามประเภทการประกันจะอยู่ใน รว.๕ ซึ่งแยกผลการดำเนินงานถึงกำไรหรือขาดทุนสุทธิประจำปีด้วย และรายละเอียดประกอบจาก ภา. ๒, ๔, ๕ และ ๖

๘. รายงานเกี่ยวกับการประกันต่อตามแบบฟอร์ม รว.๖ ซึ่งมีทั้งเบี้ยประกันจากการประกันต่อ และเอาประกันต่อช่วง คาสินไหมทดแทนจ่ายในการรับประกันต่อ และรับคืนจากการเอาประกันต่อ ค่าจ้างหรือบำเหน็จจากการประกันต่อ

จะเห็นได้ว่าในการรายงานตามแบบรายงานประจำปีให้ทุกสำนักงานประกันภัยนั้น มีการประเมินราคาเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะอธิบายละเอียดคือครั้งที่ ๕ เรื่องการประเมินฐานะการเงินของบริษัทประกันวินาศภัยในประเทศไทย.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย